

Sportsko ribolovno turističko društvo
"Ramske Vode"
Ul. Kralja Tomislava b.b. 88440 Prozor - Rama
ID broj: 4227807190007
Mob: 0038763 477 940, 0038763 822 199
E - mail: srted.ramske.vode@gmail.com

Br.: 29/23

Datum: 24.07.2023. godine

OPĆINA PROZOR – RAMA

OPĆINSKO VIJEĆE

DOSTAVLJA SE:

Na Vaš zahtjev dostavlja se Informacija o nabavci i poribljavanju ribolovne zone Prozor – Rama i odnosi se za 2022. i 2023. godinu.

Poribljavanje ribolovne zone vrši se po planu poribljavanja koji je propisan Ribolovnom osnovom i Godišnjim planom gospodarenja koji glasi:

Plan poribljavanja po količinama i vrstama

Sukladno Zakonu o slatkovodnom ribarstvu korisnik ribolovnog područja/zone obvezan je svake godine vršiti poribljavanje ribolovnih voda sukladno godišnjem programu. Poribljavanje ribolovnih voda vrši se zdravom ribom, ribljom mlađi i oplodjenom ikrom po izvršenoj zdravstvenoj kontroli i utvrđivanju kvalitete ribe, riblje mlađi, ikre i ribolovne vode. Mlađ i riba namijenjeni poribljavanju moraju biti provjerenih genetskih karakteristika. Godišnje se poribljavanje najvećim dijelom treba realizirati iz sredstava stečenih kroz nadoknadu štete nanese ribljem fondu od strane hidroenergetskih postrojenja. Manjim dijelom kroz nadoknadu vršenja ribolova i ostalih prihoda namijenjenih unaprjeđenju ribarstva, a koja se ne mogu uporabiti u druge svrhe. Sredstva stečena kroz nadoknadu eventualnih šteta pričinjenih ribljem fondu u incidentnim zagađenjima, elementarnim nepogodama i od drugih šteta nanesenih ribljem fondu moraju se uporabiti za poribljavanje oštećenih ribljih voda, ali i za sanaciju ekosustava.

SRTD „Ramske vode“ i elektroprivredna poduzeća (JP EP HZ HB d.d. Mostar i JP EP BiH d.d. Sarajevo) trebaju uskladiti obveze u poribljavanju. Predlažemo da elektroprivredni subjekti poribljavaju u skladu a usvojenim programom revitalizacije i programom kontinuiranog poribljavanja, a da se obveze SRTD „Ramske vode“ svode na koordinaciju provedbe poribljavanja i bez finansijskih obveza u nabavki ribe za poribljavanje, obveze u poribljavanju postoje, ako se predvide određene vrste koje nisu obuhvaćene programom kontinuiranog poribljavanja i programom revitalizacije.

Okvirni plan poribljavanja

Dosadašnja poribljavanja r. Rame i njezinih pritoka te umjetnih jezera u ribolovnoj zoni (HA Rama, HA Jablanica) nisu dala zadovoljavajuće i očekivane učinke jer nisu bila dobro planirana i provođena u zadanim terminima, a bila su i neredovita. Obveze elektroprivrednih

poduzeća u cijelosti nisu bile poštivane. Na temelju rezultata ove revizije ribarske osnove, predlaže se okvirni plan i program mjera budućih poribljavanja ovih ribolovnih voda:

- Praktično primijeniti ribarsku osnovu i reviziju ribarske osnove koje su, uz program revitalizacije ukoliko je donesen, temeljni zakonski urađeni dokumenti koji, pored ostaloga, propisuju dinamiku i kvalitetu poribljavanja u dužem vremenskom razdoblju, kao i dugoročno planiranje, zaštitu i racionalno korištenje ribljeg fonda.
- Pri izboru vrsta i uzrasnih kategorija riba za poribljavanje, strogo voditi računa o podrijetlu i kvaliteti mlađi, pri čemu smatramo potrebnim da se cjelokupan tok r. Rama i njezinih pritoka smije poribljavati isključivo autohtonim salmonidnim vrstama uzgojenim pod znanstveno-stručnim nadzorom.
- Propisane količine (broj odraslih jedinki mlađi) i tjelesne dimenzije sastavni su dio sadržaja ribarske osnove, posebno za svaku ribolovnu vodu u ribolovnoj zoni.

U pravilu r. Ramu i obadvije akumulacije treba poribljavati krupnijom salmonidnom mlađi (ne manjom od 20 cm), dok manje pritoke treba poribljavati sitnijom mlađi (veličine ne manje 10 cm). U većim pritocima koji su značajno devastirani potrebno je vršiti poribljavanje objema kategorijama mlađi. Ukoliko tržište za određene vrste ne raspolaže mlađi veće dužine i mase, onda se može poribljavati sitnijom mlađi i a masa ostaje ista. Poribljavanje ciprinida za koje postoji potreba vrši se odraslijom ribom, osobito poribljavanje amurom.

- Zbog nekontroliranih, neplanskih i nestručnih poribljavanja slivnog područja r. Rame i akumulacija u ranijoj praksi, u vodama ribolovne zone našle su se i neke „korovske“ vrste riba, kao što su sunčica, babuška i dr. čiju će brojnost u budućnosti biti teško kontrolirati.
- Dosadašnja iskustva pokazuju da u budućim poribljavanjima treba precizno definirati i razvijati učinkovit sustav odnosa u relacijama proizvođač mlađi – korisnik ribljeg fonda – mjerodavni federalni i županijski inspektori – znanstveno-istraživačka institucija. Jedino tako uvezan lanac kompetentnih subjekata može garantirati punu transparentnost u kontroli poribljavanja, unaprjeđenju i zaštiti ribljeg fonda kao značajnog biološkog potencijala. Istovremeno takav sustav definira i međusobna prava i obveze svih subjekata u implementaciji programa poribljavanja.
- Polazeći od činjenice da je ribarska osnova (revizija ribarske osnove) zakonski valjan dokument za upravljanje ribljim fondom u vodama ribolovne zone Prozor-Rama, buduća poribljavanja na ovom području moraju biti usuglašena s preporukama o poribljavanju u navedenom programu.
- U ovom poglavlju definirane su specifikacije poribljavanja za razdoblje od 2021. Do 2026. godine. Specifikacija sadrži lokalitete poribljavanja, vrstu riba, uzrast (veličinu) i količinu (broj komada).
- Potrebno je planirati da se poribljavanje salmonidnim vrstama riba obavlja u dva razdoblja: prvo travanj-svibanj i drugo listopad-studeni, ili jednokratno u nekom od predloženih termina, a preciznije lokalitete poribljavanja (mjesto puštanja mlađi i ribe u vodu) treba definirati godišnjim programom.
- Ako planiranih vrsta nema na tržištu, ne smije se provoditi tzv. Kompenzacijsko poribljavanje drugim vrstama riba, a sredstva namijenjena za poribljavanje potrebno je usmjeriti u zaštitu i unaprjeđenje ribolovnog područja i ribljeg fonda.
- Posebno naglašavamo kako se ne smije vršiti poribljavanje korištenjem mlađi i odraslom potočnom i mekousnom pastrvom iz drugih slivova.
- Unošenje novih vrsta ribe u ribolovnu vodu moguće je vršiti nakon odobrenja federalnog ministarstva i pribavljanog mišljenja znanstveno-stručne institucije.

Program poribljavanja ribolovne zone Prozor-Rama

U cilju očuvanja i unaprjeđenja ribljeg fonda ribolovnih voda u ribolovnoj zoni Prozor- Rama potrebno je dati određene projekcije antropogenih zahvata kroz proces poribljavanja u namjeri dugoročne brige i iskorištavanja ihtioresursa. Rezultati istraživanja aktualnog stanja ihtipopulacija pokazuju da prirodni prirast ne pruža dovoljnu bazu za redovite izlove, posebno salmonidnih vrsta. Povećanje broja članova sportskih ribolovnih udruga zahtijeva povećanu skrb i ozbiljno projektiranje budućih

poribljavanja. Neophodno je, dakle, kroz poribljavanje pokušati stvoriti umjetni prirast kako bi bio sačuvan i unaprjeđen osnovni ihtiofond. U tom cilju ribolovne vode u ribolovnoj zoni Prozor-Rama u razdoblju od 2021. do 2026. godine treba poribljivati godišnje prema planu poribljavanja.

Poribljavanja imaju za cilj povećanje brojnosti populacija ugroženih ribljih vrsta i postizanje prirodne ribolovne baze. U procesu eksploatacije ribljeg fonda nije dovoljno oslanjati se samo na prirodni prirast koji zbog snažnih antropogenih utjecaja na riblji fond, osobito autohtoni i endemskim, nije u skladu s ekološkim kapacitetom tekućica niti s povećanjem broja sportskih ribolovaca.

Na temelju osnovnih parametara koji određuju brojnost populacije ribljih vrsta, moguće je procijeniti da će kroz sljedećih pet godina, počevši s 2021. godinom, biti moguće vršiti kontinuiranu eksploataciju, a da se ne naruši prirodna dinamika u populaciji vrsta. Rijeku Ramu i njezine pritoke neophodno je poribljivati isključivo autohtonim salmonidnim vrstama riba (potočna pastrva, mekousna pastrva i glavatica). Radi očuvanja autohtonosti salmonidnih populacija rijeka (Jadranski sliv) dozvoljeno je nabavljati mlađ od proizvođača ili centra za ribarstvo koji se bave isključivo uzgojem i selekcijom navedenih autohtonih vrsta salmonida. Kako je ranije napisano poribljavanje tekućica smije se obavljati u dva navedena razdoblja tijekom godine. U tom razdoblju vodotok je optimalan za mlađ kojom se naseljavaju ribolovne vode i u njima se nalazi dovoljna količina hrane koja je nužna za preživljavanje mlađi i njihovo privikavanje u novoj sredini. Poribljavanje se, također, može obaviti jednokratno.

Poribljavanje akumulacija smije se obavljati samo u razdoblju travanj-svibanj. U cilju postizanja što boljeg i što kvalitetnijeg umjetnog prirasta preporučuju se povremene kontrole učinaka poribljavanja, te na temelju dobivenih rezultata uvođenje učinkovitih mjera za kontrolu ihtipopulacija, koje podrazumijevaju izlov i prestanak unosa vrsta kod kojih se primijeti naglo povećanje brojnosti populacije, odnosno povećan unos i smanjen izlov za riblje vrste za koje se utvrdi naglo smanjenje broja populacije. Kada se usvoji program revitalizacije za vode na kojima su izgrađene hidroelektrane onda se treba primjenjivati plan kontinuiranog poribljavanja iz programa revitalizacije usklađen s ovom revizijom.

Program revitalizacije JP EP BiH d.d. treba obuhvatiti akumulaciju Jablanica te pripadajuće pritoke, dok program revitalizacije JP EP HZ HB d.d. treba obuhvatiti vode HA Rama i pritoke nizvodno od akumulacije. Zbog promijenjenih čimbenika vodene sredine, akumulacije se mogu poribljivati autohtonim vrstama koje su poželjne za ribolov i održavanje ravnoteže u vodenim sredinama. Preporuka je da tekućice, a osobito dijelovi r.e Rame, i manje pritoci budu mjesto provođenja revitalizacijskih mjera.

RIBOLOVNA VODA	VRSTA RIBE	KOMADA	KILOGRAMA
HE RAMA	Potočna pastrva	5 000	500
	Dužičasta pastrva	10 000	1 000

	Šaran	5 000	2 500
	Amur	2 500	2 500
	Jegulja	3 000	150
	Jezerska zlatovčica	3 000	300
	UKUPNO	28 500	6 950
HA JABLANICA	Šaran	4 000	2 000
	Potočna pastrva	6 000	600
	Dužičasta pastrva	6 000	600
	Jegulja	2 000	100
	UKUPNO	18 000	3 300
RIJEKA RAMA	Potočna pastrva	3 000	300
	Mekousna pastrva	4 000	200
	Glavatica	2 000	100
	UKUPNO	9 000	600
PRITOKE RIJEKE RAMA	Potočna pastrva	5 000	500
	UKUPNO	5 000	500
SVEUKUPNO		59 500	11 350

U tablici prikazan je godišnji plan poribljavanja jezera i tekućica, a pri planiranju se rukovodilo vodenim površinama, pogodnostima voda za život pojedinih vrsta riba te produkcijom prirodne hrane, uzimajući u obzir trenutno stanje voda ove ribolovne zone glede zastupljenosti salmonidnih riba, osobito autohtonih vrsta.

Plan poribljavanja predviđa poribljavanje ciprinidnim vrstama akumulacija iz bioloških značajki, šaran ima značaj za sportski ribolov, ali ukoliko kota vode jezera u vrijeme mrijesta bude pogodna za mrijest šarana neće postojati potreba za poribljavanje šaranom.

Učinci poribljavanja i umjetni prirast moraju se utvrditi sljedeće godine nakon poribljavanja kako bi se mogao napraviti što precizniji godišnji plan poribljavanja i izlov pojedinih vrsta za naredne godine. Plan predviđa poribljavanje salmonidnim ribama veće mase i dužine, te je predviđena masa salmonida po komadu 100 grama, jer jedino ribe tih kategorija imaju mogućnost opstanka i rasta. Veličina mlađi za poribljavanje, ovisno o lokaciji, bit će precizno utvrđena kroz godišnji program. Ukoliko elektroprivrede urade program revitalizacije i započnu primjenu onda se poribljavanja određenih mjesta mogu zamijeniti metodom koja se pokaže dobra za određeni lokalitet. Amur se unosi zbog svoje prehrane koristi se za čišćenje stajaćih voda. Amur je kod nas uobičajeno stanovnik stajaćica, ali ga se može naći i u rijekama. Amur je biljožder te se ljeti najčešće može naći na mjestima obraslim vodenim biljem, zimi se povlači u najdublje dijelove vode. Također, atraktivan je za ribolovna

natjecanja. Amur pojede dnevno mnogo vodenog bilja, gotovo toliko koliko je težak, upotrebljava se i za „čišćenje“ obraslih vodenih površina. Jegulju je poželjno unijeti pošto je ranije naseljavala r. Ramu, a svojim prisustvom doprinosi atraktivnosti ribolovne vode. U tablici predviđen je broj komada i masa za poribljavanje; **ukoliko se unose jedinke manje komadne mase, onda se obvezno unosi 50% više komada.**

Izvršena poribljavanja u 2022. godini su vršena prema Godišnjem programu kako slijedi:

- 15.03.2022 godine, Amur u količini 900 kg. Mjesto poribljavanja Ramsko jezero. (Vlastita sredstva)
- 05.10.2022 godine, Šaran u količini 4 000 komada. Mjesto poribljavanja – Jablaničko jezero. (JP Elektroprivreda BiH)
- 29.11.2022. godine, Mekousna pastrva, 4000 komada. Mjesto poribljavanja- rijeka Rama (JP Elektroprivreda HZ HB)
- 29.11.2022. godine, Glavatica , 2 000 komada. Mjesto poribljavanja- rijeka Rama (JP Elektroprivreda HZ HB)
- 29.11.2022. godine, Potočna pastrva, 13 000 komada. Mjesto poribljavanja- rijeka Rama s pritokama 8000 komada i 5 000 komada Ramsko jezero (JP Elektroprivreda HZ HB)
- 29.11.2022. godine, Jezerska zlatovčica , 3 000 komada. Mjesto poribljavanja- Ramsko jezero (JP Elektroprivreda HZ HB)
- 29.11.2022. godine, Potočna pastrva, 5 000 komada. Mjesto poribljavanja- Ramsko jezero (JP Elektroprivreda HZ HB)
- 07.12.2022. godine, Kalifornijska pastrva 10 000 komada, mjesto poribljavanja Ramsko jezero (JP Elektroprivreda HZ HB)
- 07.12.2022. godine, Šaran, 5 000 komada, mjesto poribljavanja Ramsko jezero (JP Elektroprivreda HZ HB)
- 23.12.2022 godine, 6 000 komada potočne pastrve, mjesto poribljavanja Jablaničko jezero (Vlastita sredstva)
- 23.12.2022 godine, Kalifornijska pastrva 6 000 komada., mjesto poribljavanja Jablaničko jezero (Vlastita sredstva)

Prilog: Kopija Zapisnika sa poribljavanja

Izvršena poribljavanja u 2023. godini su vršena prema Godišnjem programu kako slijedi:

- 30.05.2023. godine, Kalifornijska pastrva 10 000 komada, mjesto poribljavanja Ramsko jezero (JP Elektroprivreda HZ HB)
- 01.06.2023. godine, Potočna pastrva, 5 000 komada. Mjesto poribljavanja- Ramsko jezero (JP Elektroprivreda HZ HB)

- 01.06.2023. godine, Jezerska zlatovčica , 3 000 komada. Mjesto poribljavanja- Ramsko jezero (JP Elektroprivreda HZ HB)

Prilog: Kopija Zapisnika sa poribljavanja

Napominjemo da sva poribljavanja su vršena uz nadzor poljoprivredne inspekcije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ-a, te da sva riba je pregledana od strane nadležne Veterinarske stanice što se potvrđuje Svjedodžbom o zdravstvenom stanju životinja.

Stanje ribljeg fonda

Po Zakonu o slatkovodnom ribarstvu Stanje ribljeg fonda procjenjuju ovlaštene institucije. Agronomski i prehrambeno tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru za potrebe Revizije ribarske osnove izvršio je procjenu količine riba u ribolovnoj zoni Prozor – Rama. Istraživanja su vršena u travnju i svibnju 2021. godine te Vam dostavljamo procjenu.

Procjena količine ribe i njihova prirasta u ribolovnom području ili ribolovnoj zoni

Rijeka Rama i pritoci

Rijeka Rama uzorkovana je u gornjem dijelu toka 200 metara nizvodno od brane HE Rama, ispod postojećeg ribogojilišta i u srednjem toku ispod mjesta Lug (ušće Dušice u r. Ramu), te u mjestu Gračanica i Marina pećina. U ulovu je dominirala potočna pastrva dobre strukture populacije, od mlađi do odraslih jedinki, što ukazuje i na njezino moguće mriještenje u rijeci. U rijeci je zamijećen i pijor, ali nije uzorkovan tijekom lova. Rijeka Rama po svojim značajkama predstavlja pravu manju pastrvsku rijeku-zonu, koja može poslužiti za buduće projekte revitalizacije autohtonih pastrvskih vrsta, posebice mekousne pastrve i potočne pastrve. Izlovom u r. Rami koji je obavljen u travnju 2021. Zastupljene su tri vrste riba iz dvije porodice. Potočna pastrva (*Salmo trutta*) u potpunosti dominira vodama r. Rame i zastupljena je s 96,06% u brojčanom te 97,60% u težinskom udjelu. Sval (*Squalius svalizze*) zastupljen je s 2,33% u brojčanom pogledu te s 2,62 % u težinskom. Zabilježen je samo u dijelu r. Rame na ušću u Jablaničko jezero. Gagica (*Phoxinus lumaireul*) simbolično je zastupljena s 1,3% u brojčanom te 0,66% u težinskom udjelu.

Tablica 1. Kvantitativno-kvalitativna struktura na postajama r. Rame

Vrsta ribe	Osnovni fond Kom.	Osnovni fond Kg.	Težinski udio u osnovnom fondu (%)	Udio u broju komada (%)
Potočna pastrva, <i>Salmo trutta</i>	293	29,3	97,60	96,06
Sval, <i>Squalius svalizze</i>	8	0,7	2,33	2,62
Gagica, <i>Phoxinus lumaireul</i>	4	0,02	0,66	1,30
Ukupno jedinki	305	30,02	100	100

Dužina toka rijeke Rame je oko 11 km, a procijenjena površina oko 37 ha. Temeljem istraživanja može se zaključiti da je gornji tok r. Rame, nizvodno od brane HE Rama do naselja Lug, manje naseljen - stanište riba po hektaru površine procjenjuje se oko 305 jedinki i oko 30 kg, dok je drugi dio pretežno dobro naseljen ribama. Primjenom modela procjene ribljeg fonda u rijeci Rami može se konstatirati da je naseljenost nizvodno od sela Lug 44 kg po hektaru površine i 450 jedinki. Zaštita riba u rijeci Rami na zavidnoj je razini.

Tablica 2. Kvantitativno-kvalitativna struktura pritoka Volujak (Banja Lučica)

Vrsta ribe	Osnovni fond Kom.	Osnovni fond Kg.	Težinski udio u osnovnom fondu (%)	Udio u broju komada (%)
Potočna pastrva, <i>Salmo trutta</i>	93	9,3	100	100
Ukupno jedinki	93	9,3	100	100

Tablica 3. Kvantitativno-kvalitativna struktura pritoka Ljubunačka Rika

Vrsta ribe	Osnovni fond Kom.	Osnovni fond Kg.	Težinski udio u osnovnom fondu (%)	Udio u broju komada (%)
Potočna pastrva, <i>Salmo trutta</i>	73	6,1	100	100
Ukupno jedinki	73	6,1	100	100

HA Rama (Ramsko jezero)

Kako bi napravili što točniju procjenu kvantitativno-kvalitativnog stanja faune riba u HA Rama, također smo analizirali rezultate ranijih istraživanja. Na temelju provedenih i ranijih istraživanja može se konstatirati da su u kvantitativno-kvalitativnoj strukturi ihtiopopulacije u akumulaciji HE Rama u većem broju uglavnom zastupljene ciprinidne vrste riba, a pastrve se love samo sporadično. Faunu riba čini deset vrsta riba iz četiri porodice: Salmonidae, Cyprinidae, Centrarchidae i Percidae. Prema udjelu u masi dominira šaran sa 42,69%, smuđ 25%, sval 16,91%, klen 6,68%, babuška 2,28%, salmonidne ribe 5%, sunčanica i uklija ispod 1%. Udio u broju jedinki ukljuje iznosi 25,96, šarana 19,93%, svala 16,29%, smuđa 11,32%, klenu 9,11%, potočne pastrve 8,01%, sunčanice 4,69%, babuške 3,31%, dužičaste pastrve 2,21% a jezerske pastrve 1,1%. Prema ranijim istraživanjima i ulovu ribolovaca zastupljene su još jezerska zlatovčica, gagica, neretvanski vijun i linjak. Može se konstatirati da Ramsko jezero naseljava četrnaest (14) vrsta riba.

Tablica 4. Kvantitativno-kvalitativna struktura na postaji Ramsko jezero

Vrsta ribe	Osnovni fond Kom.	Osnovni fond Kg.	Težinski udio u osnovnom fondu (%)	Udio u broju komada (%)
Šaran, <i>Cyprinus carpio</i>	65	123,17	42,69	19,93
Babuška, <i>Carassius gibelio</i>	12	6,58	2,28	3,31
Klen, <i>Squalius squalus</i>	33	19,28	6,68	9,11
Sval, <i>Squalius svallize</i>	59	48,80	16,91	16,29
Jezerska pastrva, <i>Salmo trutta m. lacustris</i>	4	6,19	2,14	1,10
Dužičasta pastrva, <i>Oncorhynchus mykiss</i>	8	3,30	1,14	2,21
Potočna pastrva, <i>Salmo trutta</i>	29	5,18	1,79	8,01
Smuđ, <i>Stizostedion lucioperca</i>	41	72,12	25,00	11,32

Sunčanica, <i>Lepomis gibbosus</i>	17	2,32	0,80	4,69
Ukljija, <i>Alburnus alburnus</i> alborella	94	1,58	0,53	25,96
Ukupno jedinki	362	288,48	100	100

U Ramskom jezeru uzorkovanja su obavljena na nekoliko lokacija, s ciljem utvrđivanja zona koje su potencijalno pogodne za zaštitu i poribljavanje endemskih pastrva, dosta niske kota vode nameće potrebu uzimanja uzoraka sa više lokacija. Brojnost vrsta i masa riba je različita po zonama ulova. U plićim područjima, bliže obali izrazito dominiraju šaranske vrste i smuđ. Jedino u dubljim zonama, oko brane i južnim dubljim područjima akumulacije, love se i veliki primjerci potočne pastrve, dok su manji primjerci ulovljeni u manjim pritocima Jaklički potok i Slatina. Rezultati jasno ukazuju na potpuno promijenjenu strukturu naselja riba ramske akumulacije u odnosu na razdoblje prije njezina formiranja. U akumulaciji dominiraju unesene alohtone vrste, a od autohtonih broj je jedino sval.

HA Jablanica (Jablaničko jezero)

Kako bi napravili što točniju procjenu kvantitativno-kvalitativnog stanja faune riba u HA Jablanica, također smo analizirali rezultate ranijih istraživanja. Na temelju provedenih i ranijih istraživanja može se konstatirati da su u kvantitativno-kvalitativnoj strukturi ihtiopopulacije u akumulaciji HE Jablanica u većem broju uglavnom zastupljene ciprinidne vrste riba, a pastrve se love samo sporadično. Faunu riba čini osam vrsta riba iz tri porodice: Salmonidae, Cyprinidae i Percidae. Prema masenom udjelu jezerska pastrva (*Salmo trutta* m. *lacustris*) je zastupljena sa 14 %, šaran (*Cyprinus carpio*) 20,09%, sval (*Squalius svallize*) 32,36%, bijeli klen (*Squalius squalus*) 21,04%, babuška (*Carassius gibelio*) 2,655%, smuđ (*Sander lucioperca*) 9,85 %, a zastupljene su još sunčanica (*Lepomis gibbosus*) i ukljjeva (*Alburnus alburnus alborella*), ali nisu evidentirane u ulovljenom uzorku.

Tablica 5.

Vrsta ribe	Osnovni fond Kom.	Osnovni fond Kg.	Težinski udio u osnovnom fondu (%)	Udio u broju komada (%)
Šaran, <i>Cyprinus carpio</i>	5	11,73	20,09	9,80
Babuška, <i>Carassius gibelio</i>	2	1,55	2,65	3,92
Klen, <i>Squalius squalus</i>	13	12,28	21,04	25,49
Sval, <i>Squalius svallize</i>	20	18,89	32,36	39,21
Jezerska pastrva, <i>Salmo trutta</i> m. <i>lacustris</i>	6	8,17	14,00	11,76
Smuđ, <i>Stizostedion lucioperca</i>	5	5,75	9,85	9,85
Ukupno jedinki	51	58,37	100	100

Uginuće

Na Ramskom jezeru prijavljeno je pojava uginulih riba, točnije šarana u drugoj polovici ožujka. Uginuće se pojavljivalo na dvije lokacije, Ripci – Slatina i Jaklički most.

Aktivnosti koje smo poduzeli :

- telefonski i pismeno smo informirali Sanitarnu inspekciju općine Prozor – Rama i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ/K
- Agencija za vode Jadranskog sliva je izvršila uzorkovanje vode 04.04.2023. godine na mjestima gdje je zamijećen pomor ribe.
- Predstavnici ovoga društva uzeli su uzorke riba 11.04.2023. godine te ih dostavili na Veterinarski institut u Sarajevu.
- Ribočuvari redovito zbrinjavaju uginule ribe te vode evidenciju o uginuću.

Informacija o pojavi uginuća upućena je:

- 14.04.2023. Federalnoj upravi za inspekcijske poslove
- 27.04.2023. godine OPĆINA PROZOR – RAMA, URED NAČELNIKA
- 27.04.2023. godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ/K - *Sektor za veterinarstvo*
- 27.04.2023. godine Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
- 12.05.2023. godine Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru

Veterinarski Institut Sarajevo dostavlja rezultate analiza 05.05.2023 godine. Utvrđuje se prisustvo genoma virusa **Carp Edema Virus (CEV)**. O pojavi nove zarazne bolesti šarana u Bosni i Hercegovini obavijestili smo ponovno Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ -Sektor za veterinarstvo, Federalno ministarstvo poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva, Sanitarnu Inspekciju Općine prozor Rama, Ured za veterinarstvo, Glavnog veterinarskog inspektora.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ/K zbog sumnje da je virus došao poribljavanjem šaranom izvršili su analize šarana iz ribogojilišta Butrex ribarstvo d.o.o. Trebinje te svih jezera koja su poribljavana šaranom iz ovog ribogojilišta. Naknadno smo obaviješteni da su svi uzorci negativni.